

კავკასიის ეკონომიკის კვარტალური მიმოხილვა

(მე-2 კვარტალი, 2026 წელი)

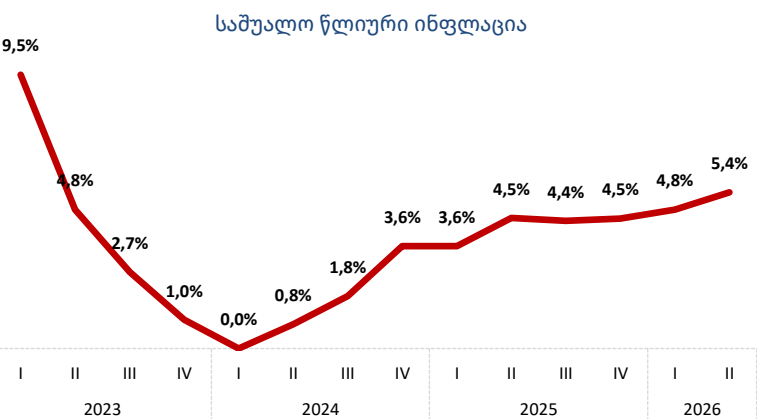
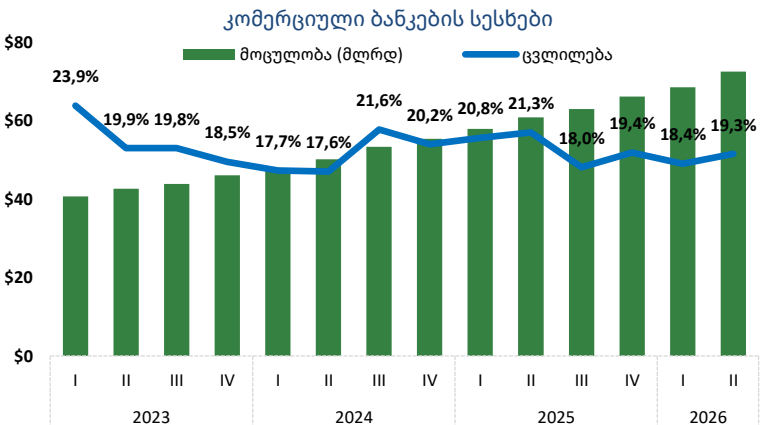
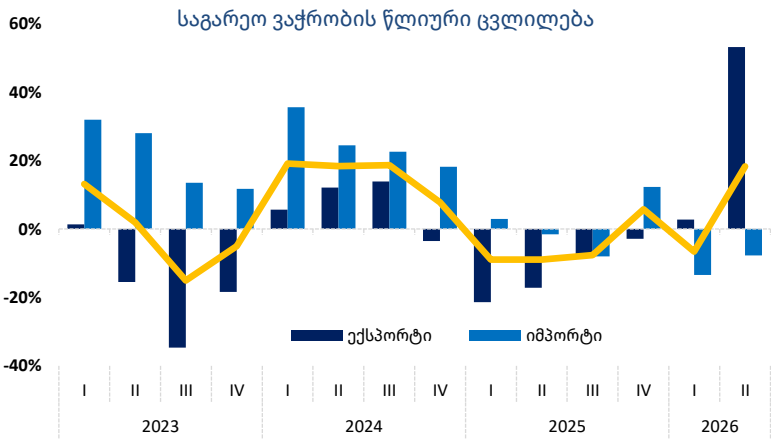
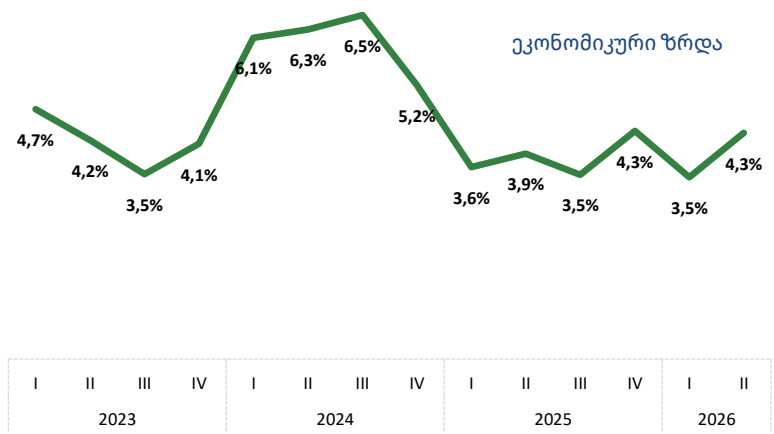

სამხრეთ კავკასიაში პოსტპანდემიურ პერიოდში არსებული მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტემპი შენედა. 2026 წლის მეორე კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, რეგიონის ეკონომიკა 4.3%-ით გაფართოვდა. შედარებისთვის, 2025 წლის მეორე კვარტალში სამხრეთ კავკასიის ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებელი 3.9% იყო. ამ პერიოდში რეგიონის ეკონომიკის გაფართოების აღმავალი ტემპი დიდწილად აზერბაიჯანში ეკონომიკური ზრდის ტემპის აჩქარებას უკავშირდება, რაც კავკასიის ეკონომიკის ½ -ზე მეტია. ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება, მეტწილად, მომსახურების სექტორის მაღალ ზრდას და შედარებით ნავთობის წარმოების მატებას უკავშირდება.

საგარეო ვაჭრობა ზრდის მამოძრავებელი ფაქტორია. რეგიონის ეკონომიკები ღიაა, რაც ეკონომიკურ განვითარებაში საგარეო ვაჭრობის მნიშვნელოვან როლს განაპირობებს. 2026 წლის მეორე კვარტალში კავკასიის სავაჭრო ბრუნვამ 27 808.1 მლნ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ანალოგიურ პერიოდს 18.8%-ით აღემატება. ამ კუთხით, წელს ვაჭრობის დინამიკა გაუმჯობესდა. ამ პერიოდში ზრდის დინამიკა საქონლის ექსპორტს ახასიათებს. 2026 წლის მეორე კვარტალში, წინა წელთან შედარებით, ექსპორტის ღირებულება 53.2%-ით გაიზარდა. თუმცა, ამავდროულად, იმპორტი 7.7%-ით შემცირდა.

კომერციული ბანკების მიერ გაცემული სესხები მნიშვნელოვანი წყაროა კავკასიაში (განსაკუთრებით - საქართველოში) ადგილობრივი მოხმარებისა და ინვესტიციების დასაფინანსებლად. 2026 წლის მეორე კვარტალის ბოლოს რეგიონის კომერციული ბანკების მიერ გაცემული მთლიანი სესხების მოცულობა 72 451.3 მლნ დოლარს შეადგენდა, რაც წლიურად 19.3%-ით გაზრდილია. სესხების მოცულობის წლიური ზრდის დინამიკა ამ პერიოდში შედარებით გაუარესებულია, რადგან გასული წლის მეორე კვარტალში აღნიშნული მაჩვენებელი 21.3%-ს შეადგენდა.

ინფლაცია რეგიონის ცენტრალური ბანკების გამოწვევად რჩებოდა, რადგან 2026 წლის მეორე კვარტალში ფასების საერთო დონის ზრდა მეტწილად სამიზნე მაჩვენებელს აღემატებოდა. სამომხმარებლო ფასების ზრდის კუთხით, შედარებით პოზიტიური მდგომარეობა სომხეთში იყო, ხოლო ნეგატიური - აზერბაიჯანში. მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში კავკასიის წლიური ინფლაციის საშუალო მაჩვენებელი 5.4%-ია, რაც წინა პერიოდებთან შედარებით, აჩქარებულია. მიუხედავად ამისა, ცენტრალური ბანკების მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი უმეტესად მცირედით გაიზარდა.

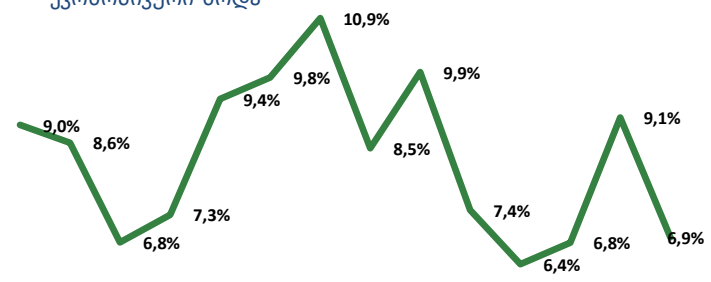
2022-2024 წლების ეკონომიკური ზრდის მაღალი ტემპი 2025 წელს შენედა. 2026 წლის მეორე კვარტალში საქართველოს ეკონომიკა 6.9%-ით გაიზარდა, 2025 წლის ანალოგიურ პერიოდში ზრდის ნიშნული 7.4%-ს აღწევდა. მიუხედავად იმისა, რომ გასული წლის განმავლობაში ეკონომიკის ზრდის ტემპი შენელებული იყო, ის 2026 წლიდან კვლავ აჩქარდა და გრძელვადიან საშუალო მაჩვენებელს აღემატება. ეკონომიკური ზრდის მამოძრავებელი ძალა კვლავ მომსახურებაზე ორიენტირებული, შედარებით ნაკლებად იმპორტ-ინტენსიური სექტორებია. 2026 წლის პირველი ნახევრის ზრდაში მაღალი წვლილი შეჰქონდა ინფორმაციისა და კომუნიკაციის და ტრანსპორტის სექტორებს, რომლებიც მომსახურების ექსპორტზე ორიენტირებული დარგებია. ამასთან, მოხმარების ფორმირებაზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია საგარეო მოთხოვნამ. თუმცა, მეორე კვარტალში ტურიზმიდან შემოსავლები 3.8%-ით შემცირდა.

მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში, საქართველოს სავაჭრო ბრუნვის გაფართოების ტემპი აჩქარებულია. 2026 წლის მეორე კვარტალში ბრუნვის მაჩვენებელი წლიურად 11.3%-ით გაიზარდა, რაც წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ოდნავ მაღალია, რადგან 2025 წლის მეორე კვარტალში ზრდის ტემპი 10%-ს აღწევდა. 2026 წლის პირველ ნახევარში ექსპორტის ზრდის უფრო მაღალი ტემპი შეინიშნებოდა, ვიდრე იმპორტის. მეორე კვარტალში ექსპორტირებული საქონლის ღირებულება წლიურად 17.2%-ით გაიზარდა, ხოლო იმპორტის შემთხვევაში, მატება 8.8%-იან ნიშნულზე იყო. ამ პერიოდში, იმპორტის ღირებულება ექსპორტის მაჩვენებელს 126.7%-ით აღემატებოდა. საქართველოდან ძირითად საიმპორტო საქონლად ავტომობილების შემოყვანა და შემდეგ მათი რეექსპორტი რჩებოდა.

ბოლო პერიოდში საქართველოში მთლიანი სესხების ზრდის ტემპი შენელებული იყო. მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში სესხების წლიურმა ზრდამ 13.9% შეადგინა, რაც მიმდინარე წლის წინა კვარტალის და 2025 წლის პირველი კვარტალის ზრდის ტემპს მცირედით, 2.1 პ.პ. და 1.5 პ.პ.-ებით ჩამორჩება. ამ პერიოდში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, სესხები გაძვირდა. თუკი 2025 წლის მეორე კვარტალში ეროვნულ ვალუტაში საშუალო საპროცენტო განაკვეთი 15% იყო, 2026 წლის ამავე კვარტალში უკვე 15.2%-ს აღწევდა. მოკლევადიანი და გრძელვადიანი სესხების ღირებულება 16.5%-სა და 15%-ს შეადგენდა.

წელს საქართველოში ფასების საერთო დონის მატება აჩქარებულია. ამ პერიოდიდან ინფლაცია სამიზნე მაჩვენებელს (3%) აღემატება. 2025 წლის მეოთხე კვარტალში წლიურმა ინფლაციამ შეადგინა 4.7%, რაც 2026 წლის პირველ კვარტალში 4.6% იყო. მეორე კვარტალში ინფლაციამ 5.8%-ს მიაღწია. ამ პერიოდში ტრანსპორტის მომსახურების ფასები უფრო სწრაფად იზრდებოდა, ვიდრე სამომხმარებლო კალათის სხვა სასაქონლო ჯგუფები. აჩქარებული ინფლაციის ფონზე, 2026 წლის მეორე კვარტალში ცენტრალური ბანკის რეფინანსირების განაკვეთი 0.25 პ.პ.-ით, 8.25%-მდე გაიზარდა. თუმცა 2023 წლიდან ინტენსიურად მცირდებოდა პოლიტიკის განაკვეთი.

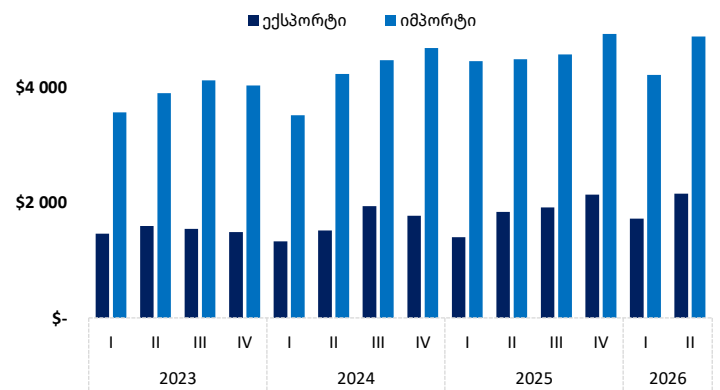
ეკონომიკური ზრდა

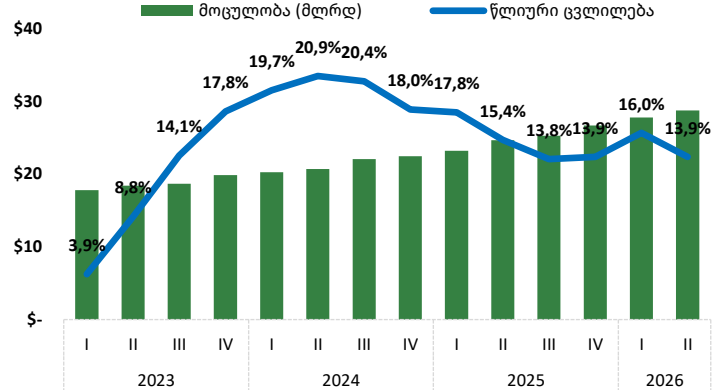
I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
2023				2024				2025				2026	

\$6 000

სავაჭრო ვაჭრობა, მლნ

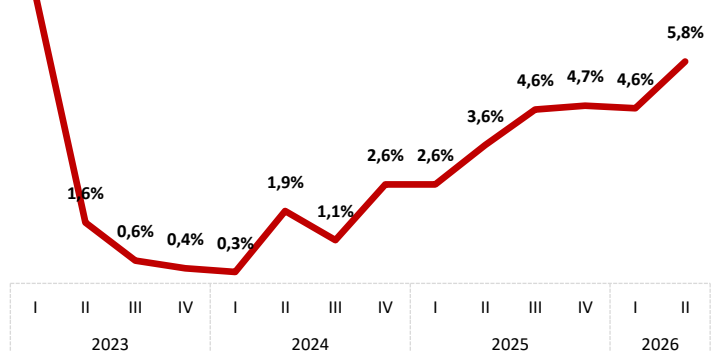

კომერციული ბანკების სესხები

7,6%

წლიური ინფლაცია

I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
2023				2024				2025				2026	

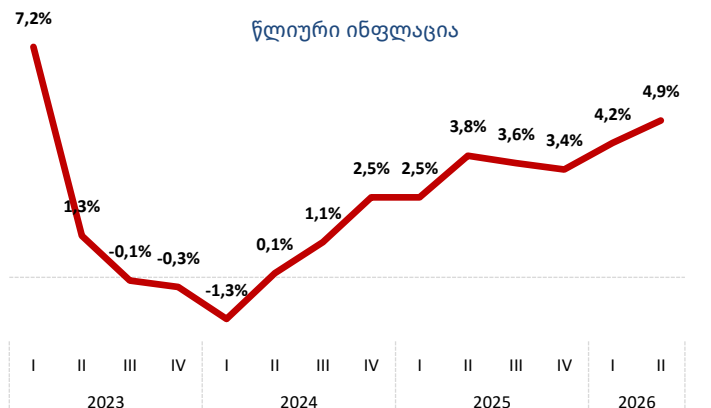
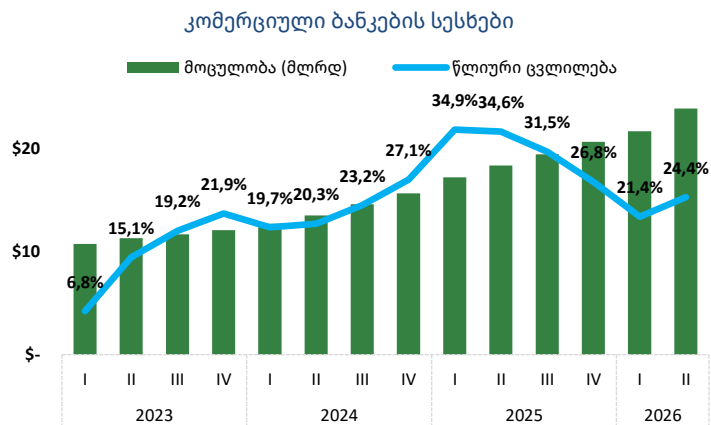
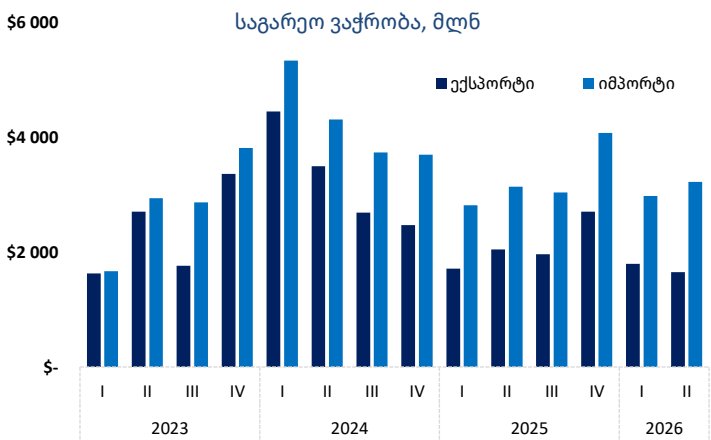
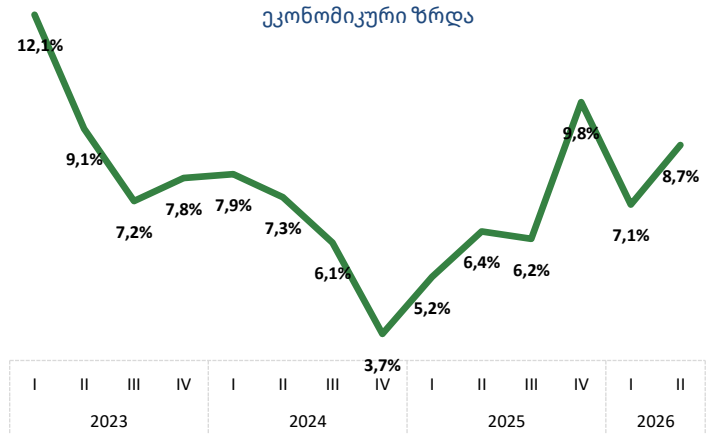

2022-2023 წლების ეკონომიკური ზრდის მაღალი ტემპის შემდეგ, 2024 წლის განმავლობაში, სომხეთში ეკონომიკის გაფართოების ტემპი შენედა. ამავე წლის მეოთხე კვარტალში ზრდის ნიშნული მხოლოდ 3.7% იყო. თუმცა 2025 წელს ეკონომიკის ზრდის ტემპი კვლავ აჩქარდა. მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში სომხეთის ეკონომიკა 8.7%-ით გაიზარდა, რაც 7.1%-ს შეადგენდა. ამ პერიოდში სამშენებლო სექტორის ზრდის ტემპი მაღალი იყო, რაც წინა წლების დონეს აჭარბებდა. შესაბამისად, ეკონომიკის ზრდაში სამშენებლო დარგს გამოკვეთილად მნიშვნელოვანი კონტრიბუცია ჰქონდა, რაც განპირობებული იყო კერძო სექტორის მიერ უძრავ ქონებაში, ხოლო საჯაროს მხრიდან - ინფრასტრუქტურაში ინვესტიციებით. ამავდროულად, ეკონომიკის სტრუქტურიდან გამომდინარე, ზრდაში ყველაზე მაღალი წვლილი მომსახურების სექტორს ჰქონდა, რაც საინფორმაციო ტექნოლოგიების სერვისების გაფართოების შედეგი იყო. მეორე კვარტალში საინფორმაციო ტექნოლოგიების წლიური ზრდა 15% იყო.

სომხეთის საგარეო ვაჭრობის ბრუნვა გაუარესებულია. 2026 წლის მეორე კვარტალში, წინა პერიოდებთან შედარებით, ვაჭრობის ბრუნვა 6%-ით შემცირდა. წინა წლის ანალოგიურ პერიოდში საგარეო ვაჭრობის ბრუნვა 33.6%-ით იყო შემცირებული. 2026 წელს სავაჭრო ბრუნვის კლება დიდწილად ექსპორტს უკავშირდება. მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში სომხეთის ექსპორტის ღირებულება წლიურად 19.6%-ით შემცირდა, ხოლო იმპორტის შემთხვევაში 2.8%-იანი მატება დაფიქსირდა. ამ პერიოდში, იმპორტის ღირებულება ექსპორტისას 95.6%-ით აღემატებოდა. ძირითად საექსპორტო და საიმპორტო საქონლად ძვირფასი ლითონები და ქვები რჩებოდა. თუმცა ამ სასაქონლო ჯგუფის როლი სომხეთის ექსპორტში ორჯერ უფრო მაღალია, ვიდრე იმპორტის ღირებულებაში.

2026 წლის პირველ ნახევარში სომხეთში კომერციული ბანკების მიერ ეკონომიკის დაკრედიტების ტემპი შედარებით აჩქარდა. 2026 წლის პირველ კვარტალში სესხების მთლიანი მოცულობა, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, 21.4%-ით მეტი იყო. მეორე კვარტალში ეს მაჩვენებელი 24.4%-ს აღწევდა. 2026 წლის მეორე კვარტალში ეროვნულ ვალუტაში მოკლევადიან სესხებზე საშუალო საპროცენტო განაკვეთი 13.2% იყო, ხოლო კომერციულ ბანკებში გრძელვადიანი კრედიტების ღირებულება, საშუალოდ, 15.2%-ს შეადგენდა. მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, სესხები გაიზარდა იყო.

2024 წლის დაბალი ინფლაციის შემდეგ, მარშან სომხეთის ეკონომიკაში ფასების საერთო დონის ზრდა აჩქარდა. 2026 წლის მეორე კვარტალში ინფლაცია სამიზნე მაჩვენებელზე (3%) მაღალი - 4.9% იყო. პირველ კვარტალში ეს მაჩვენებელი 4.2%-ს შეადგენდა. 2026 წელს სამომხმარებლო კალათაში ფასების სწრაფი ზრდის ტემპით განათლების მომსახურება ხასიათდებოდა. ფასების დონის მატების აჩქარების მიუხედავად, სომხეთის ცენტრალური ბანკი მონეტარულ პოლიტიკას ამსუბუქებდა. 2025 წლის მეორე კვარტალთან შედარებით, 2026 წლის ამავე პერიოდში რეფინანსირების განაკვეთი 0.5 პროცენტული პუნქტით, 6.5%-მდე შემცირებული იყო.

2024 წლის ეკონომიკური ზრდის მაღალი ტემპის შემდეგ, აზერბაიჯანის ეკონომიკური ზრდის ტემპი შენედა. მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში ეკონომიკა 1.7%-ით გაიზარდა, ხოლო წინა წლის ანალოგიურ პერიოდში 1.5%-ით გაფართოვდა. 2026 წლის პირველ კვარტალში აზერბაიჯანის ეკონომიკა 0.3%-ით შემცირდა. ეკონომიკური ზრდის ტემპის აჩქარება მომსახურების სექტორების მატებას უკავშირდება, რადგან სატრანსპორტო მომსახურებისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სექტორები შესაბამისად 8%-ითა და 7.5%-ით გაიზარდა. მიმდინარე წელს ნავთობისა და გაზის ინდუსტრია ნომინალურ გამოხატულებაში 0.7%-ით შემცირდა. კერძოდ, დაფიქსირდა ნედლი ნავთობის წარმოების 3.1%-იანი კლება და გაზის მოპოვების 1.1%-იანი ზრდა. თუმცა ზრდა იყო სხვა სექტორებშიც, რაც შინამეურნეოებისა და მთავრობის მოხმარების ზრდამ განაპირობა. მოხმარების ზრდას ხელი შეუწყო სამომხმარებლო სესხების ზრდის ტემპისა და მთავრობის სოციალური დანახარჯების მატებამ.

2026 წლის მეორე კვარტალში აზერბაიჯანის საგარეო ვაჭრობის ბრუნვა წლიურად 32.5%-ით გაიზარდა. ეს, წინა კვარტალის დინამიკის შემდეგ, გაუმჯობესებაა. მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში ვაჭრობის ბრუნვის ღირებულება 15.1%-ით იყო შემცირებული. მეორე კვარტალში აღმავალი დინამიკა ექსპორტის, კერძოდ კი ნავთობის ექსპორტის გაფართოებას უკავშირდება. 2026 წლის მეორე კვარტალში ექსპორტი 88.2%-ით გაიზარდა, ხოლო იმპორტის ღირებულება 26%-ით შეიკუმშა. ექსპორტის ძირითადი კომპონენტი ნავთობისა და გაზის ინდუსტრიაა, ხოლო მათი მოპოვების წარმოების ზრდა აზერბაიჯანის ექსპორტის ღირებულების გაფართოებაში აისახა. ძირითადი საიმპორტო საქონელი კი მანქანა-დანადგარები, აღჭურვილობა და ელექტრონიკა იყო.

აზერბაიჯანში 2024 წელს მთლიანი სესხების ზრდის მაღალი ტემპის შემდეგ, დაკრედიტების ტემპი შენედა. თუკი 2025 წლის მეორე კვარტალში კომერციული ბანკების სესხების მოცულობის წლიური ზრდა 12% იყო, მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში ეს მაჩვენებელი 12.1%-ს შეადგენდა. ამ პერიოდში კომერციულ ბანკებში ეროვნული ვალუტით სესხებზე საპროცენტო განაკვეთი საშუალოდ 18.3% იყო, ხოლო უცხოურ ვალუტაში ეს მაჩვენებელი საშუალოდ 6.1%-ს აღწევდა. 2026 წლის მეორე კვარტალში, წინა კვარტალებთან შედარებით, ადგილობრივი და უცხოური ვალუტით სესხები გაძვირებული იყო.

2025 წელს აზერბაიჯანში წლიური ინფლაციის დონე, წინა წელთან შედარებით, მაღალ ნიშნულზე ნარჩუნდებოდა, მაგრამ სამიზნე მაჩვენებლის ($4 \pm 2\%$) ზედა ზღვარს არ აღემატებოდა. ეს ტენდენცია 2026 წელსაც გრძელდება. მეორე კვარტალში ფასების საერთო დონის ზრდა წლიურად 5.6% იყო, პირველ კვარტალში კი 5.7%-ს შეადგენდა. თუმცა, ინფლაციის აჩქარების ფონზე, აზერბაიჯანის ცენტრალური ბანკი მონეტარულ პოლიტიკას ამსუბუქებდა. 2025 წლის ბოლოს მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 6.75% იყო, რაც, მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში, 0.25 პ.პ.-ით ნაკლებია. თუმცა, შემდგომ პერიოდში კი განაკვეთი უცვლელი დარჩა და 6.5% შეადგინა.

